

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології

Кафедра теорії і практики англійської мови та прикладної лінгвістики

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра іноземних мов

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ”

Кафедра індосвропейських мов

***“Сучасні проблеми германського та романського
мовознавства”***

Матеріали

третьої Всеукраїнської науково-практичної

заочної конференції

Рівне

2015

ББК 81.0
С 91
УДК 81

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства: Матеріали третьої Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції, 23-24 квітня 2015 року, Рівне. – 263, [2]с.

До збірника увійшли матеріали третьої Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції “Сучасні проблеми германського та романського мовознавства”, присвячені актуальним напрямкам досліджень у галузі філології та методики викладання мов.

Матеріали збірника можуть бути корисними для науковців, дослідників, лінгвістів, аспірантів, пошукувачів, викладачів та студентів вищих мовних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і практики англійської мови та прикладної лінгвістики (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступники головного редактора:

Бігунова Світозара Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Деменчук Олег Володимирович – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет)

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор Рівненського державного гуманітарного університету

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету іноземної філології (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ковальчук Інна В'ячеславівна – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри індоевропейських мов (Національний університет “Острозька академія”);

Губіна Алла Михайлівна – кандидат психологічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри іноземних мов (Луцький національний технічний університет);

Воробйова Людмила Михайлівна – кандидат філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Калініченко Михайло Михайлович – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет)

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 8 від 28.03.2015 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

6. Сварник Г. Загадковий «вістниківець» Роман Бжеський: листи до Дмитра Донцова / Г. Сварник // Українські проблеми. – 1997. – № 2. – С. 144 – 150.

Л. В. Мороз, Н. В. Шкода

м.Рівне

СЮЖЕТНО – КОМПОЗИЦІЙНІ НОВАЦІЇ – ПРОВІДНИЙ ЧИННИК ЖАНРОВОГО РОЗВИТКУ ХУДОЖНІХ ЖИТТЄПИСІВ

Побудова художніх біографій відзначається розмаїттям композиційних прийомів і оригінальністю авторських знахідок у розвитку сюжету. Щодо цього сучасні художні життєписи зовсім не відрізняються від інших різновидів красного письменства з їх постійним пошуком нових форм і засобів зображення. Враховуючи особливу значимість сюжетно – композиційних новацій для збагачення генетики біографічних полотен, ми вирішили дослідити характерні напрями таких пошуків з урахуванням їхньої продуктивності сюжетно – композиційної структури біографічних творів, що впливають із зображення подій, як елементів окремого, біографічного часу. Зміст поняття такого часу детально опрацьовано у дослідженнях М. Бахтіна та його послідовників. Як відомо, провідним у системі розмежування часів, за М. Бахтіним, є поняття хронотопа – «...сутнісного взаємозв'язку часових і просторових відносин, художньо засвоєних у літературі» [3, 234]. Учений вважав, що поняття хронотопа найдоцільніше застосовувати для встановлення особливостей розвитку дії у певному художнього творі: «У літературно – художньому хронотопа має місце злиття просторових і часових ознак в осмисленому й конкретному цілому. Час тут згущується, ущільнюється, стає художньо – наочним, а простір інтенсифікується, втягується до руху часу, сюжету, історії. Ознаки часу розкриваються в просторі, і простір осмислюється та вимірюється часом. Таким перетинанням і злиттям ознак характеризується художній хронотоп»

[3, 235]. Залежно від родо – жанрової специфіки та суспільно – історичного контексту, у якому його створено, той чи інший літературний твір відзначається цілком конкретним набором хронотопів, які лежать в основі побудови сюжету. Їхнє поєднання дало змогу М. Бахтіну визначати різні види художнього часу: фольклорний, авантюрний, кризовий, есхатологічний, карнавальний, циклічний тощо [3, 251-279]. У романізованих біографіях слід вести мову щонайперше про біографічний час. Зрозуміло, що об'єктивні часові відносини в художніх життєписах, особливо в повісті та романі, набагато складніші, вони містять елементи історичного, соціального, навіть авантюрного та інших часів. Про темп розвитку сюжету визначає біографічний час, побудований на основі відповідних хронотопів. На наш погляд, проблема адекватного змалювання плину часу ніде не стоїть так гостро, як у біографічних жанрах. Дуже важливо, щоб усі складові дії : дати, характеристики, ландшафти, творчість героя тощо природно увійшли до плину часу, не створюючи відчуття штучної змонтованості сюжету. Герой пройшов життєвий шлях, а читач з допомогою біографа пізніше долає його заново, він вживається в існування героя. У сучасних художніх життєписах герой повинен прожити (у відповідному часовому співвідношенні) стільки, скільки він прожив колись насправді. При цьому виявляється тісний безпосередній зв'язок між біографічним часом і простором, тобто вимальовуються певні хронотопи. Очевидно, що у біографіях провідну роль відіграє час. Саме він визначає темп розповіді, який у свою чергу залежить від швидкості «подолання простору» головним героєм. Його тривале перебування у якомусь одному місці сповільнює плин часу, що позначається на розвитку сюжету.

Важливу роль у відтворенні біографічного часу відіграє вміння автора використовувати слово як засіб зображення. У художніх життєписах мистецтво слова спрямовується на реконструкцію найменших проміжків біографічного часу: абзаци, розділи і частини також містять певну «кількість» книжного часу – книжковий «день», «рік», «десятиріччя».

Зрозуміло, що вони не співпадають з описаними в творі днями й роками життя героя, – мова йде про ілюзорне, умовне сприйняття читачем швидкості протікання реального часу. У цьому сенсі можна струджувати, що в новітніх художніх біографіях слово має, крім інформаційного та емоційного, ще й часове навантаження. Останнє передається не лише змістом, а й зовнішньою формою слова. Проте найважливішу роль у розв'язанні проблеми відтворення реального часу відіграє композиція, з допомогою якої реалізується відповідна сюжетна лінія. Вдала побудова біографічного сюжету високо цінувалася ще в античній літературі, хоча в ті часи просто не існувало значних за обсягом і складних за композицією біографічних творів. Безумовно, що античні форми життєписів мали величезний вплив не тільки на розвиток європейської біографії, але й на становлення та удосконалення усієї європейської художньої прози. Справа в тому, що в основі давніх, античних форм лежить інший, порівняно з ще більш раннім авантюрним, тип біографічного часу, а також певний, специфічно витворений образ людини, що долає свій, визначений долею (фатумом) життєвий шлях.

Біографічний образ людини у ті часи був цілісним і відкритим назовні. Не могло бути й мови про зображення якогось паралельного, духовного світу героя, його внутрішніх переживань, приватного життя. Характер персонажа виступав у статичній формі, без жодних ознак еволюції, і виявлявся через активну діяльність. Давньоримська біографічна проза складається в іншому реальному часопросторі, який, тим не менше, також несе пряме суспільне навантаження, – це рід, сім'я: «... на цьому сімейно – родовому ґрунті автобіографічна свідомість... зберігає глибоко публічний характер» [4, 268]. У римських життєписах сім'я виступає як основа державного устрою, усе приватне життя героя так чи інакше спрямоване на принесення користі державі, на зміцнення і захист республіки, а пізніше Римської імперії.

Зрозуміло, що наявність єдиного визначального хронотопа в біографіях античної епохи прямо сприяло створенню цілісного, не переобтяженого внутрішніми суперечностями образу героя. Але вже наступна епоха, період

еллінізму залишив нам зразки життєписів, у яких неухильно зростає увага до внутрішнього світу героя, складнощів його характеру: «... саме греки, за загальним визнанням, визволили особистість з маси і дали їй дійсне усвідомлення себе самої та своїх безмежних можливостей»[1, 33-34]. В уславлених «Порівняльних життєписах» Плутарха біографічний час вже має специфічні, перехідні властивості. Це час розкриття особистості героя, що втратив зовнішню цілісність характеру; разом з тим у творі Плутарха неможливо виділити хронотопи, які визначають становлення і зростання людської особистості. Характер героя, хоч і втратив значною мірою свою однозначність, усе ж таки розглядається як статичне явище, без будь – яких певних ознак еволюції: ... «для греків ідеальною людиною була зріла людина» [1, 36]. Через те сюжетна лінія відтворює діяльність повністю сформованої особистості, який не притаманні внутрішні сумніви під час виконання покладених на неї соціумом обов'язків. Крім того, біографії Плутарха мають ще одну, неповторну особливість композиції. Автор назвав свої життєписи «паралельними»(тобто порівняльними), тому що вони подані, як правило, попарно: кожна пара складається з двох біографій: одна – знаменитого грека, друга – знаменитого римлянина (до наших днів збереглося п'ятдесят біографій, з них двадцять три парні і чотири одиничні життєписи).

Отже, в основі сюжетної композиції біографій лежить творче застосування письменниками можливостей біографічного часу як категорії не лише динамічної, а й статичної. Новітні творчі пошуки у цьому напрямку щонайперше відбиваються на сюжетно-композиційній єдності біографічних творів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аверинцев С. С. Плутарх и античная биография: К вопросу о месте классика жанра в истории жанра / С. С. Аверинцев. – М.: Наука, 1973. – 285 с.

2. Бахтин М. Вопросы литературы и эстетики: Исследования разных лет / М. М. Бахтин. – М.: Худож. лит., 1975. – 504 с.
3. Бахтин М. М. Эстетика словесного творчества / М. М. Бахтин. – М., 1979. – 445 с.
4. Валевский А.Л. Основание биографики / А. Л. Валевский. – Киев, 1993. – 291 с.

УДК 809.1

В.Б. Приходько

м. Луцьк

ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРЕКЛАД

Інтертекстуальність художнього тексту набула сьогодні статусу теоретичної проблеми і досліджується одночасно в рамках різних напрямів: літературознавства, перекладознавства, мовознавства, лінгвістики, герменевтики та ін. Інтертекстуальність – це поняття, яке є ознакою того способу, яким текст прочитує історію літератури і вписується в неї. Науковців цікавить проблема взаємодії «чужого» і «свого» слова та художнє втілення «чужого як свого» (М. Бахтін, Ю. Лотман, І. Арнольд та ін.), використання поезики того чи іншого твору у відкритому або завуальованому вигляді, перекодування поезики чужого твору у власних художніх цілях (Л. Бублейник, І. Попова). Інтертекстуальність передбачає не просте наслідування чи копіювання «чужих» текстів, а «творчий діалог», не повторення попереднього, а розвиток нового тексту. Тому проблема інтертекстуальності міцно пов'язана з проблемою інтерпретації тексту: «чужий» текст повинен виглядати як «свій», приховати «чужість», видавати себе за власне авторський. Інтерпретатор неминуче включає свій досвід у сприйняття (рецепцію) тексту, пропускає його крізь власний психологічний та емоційний світ, власний тезаурус.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Бігунова С. А., Зубілевич М. І. The Non-Verbal and Verbal Components of Etiquette in Virtual Communication	6
Білоус Т. М. Процеси оптимізації міжкультурної комунікації як особливої форми соціальної взаємодії в контексті сучасного діалогу культур	13
Войтенко І. Г. Мовленнєво-етикетний стереотип у англomовному політичному та економічному дискурсі	17
Воробйова Л. М. Семантика слова: психолінгвістичний аспект	23
Ногачевська І. О. Проблема мовної особистості у контексті творчої діяльності	31
Романюк С. К. Мовленнєвий вплив як прагмалінгвістична проблема.....	37
Самборська І. М. Изучение семантики слова: когнитивно-прагматический аспект.....	44

СЕКЦІЯ 2. ТРАДИЦІЙНІ ТА НОВІТНІ АСПЕКТИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Бігунов Д. О. Конфлікт у художньому дискурсі	49
Валько О. В. Тлумачення терміну “емфаза” у мовознавчих студіях	53
Верьовкіна О. Є. Коментар автора в оповіданнях Р.Дала.....	57
Вєтрова І. М. Лексико-семантичне поле “рух” в англійській та українській мовах.....	63
Вовчук Н. І. Коннотативність поетических новообразований.....	67
Воробйова І. А. Способи утворення оказіональних антропонімів у романах Террі Пратчетта.....	72
Дзюман І. І. Проблема системного вивчення ідіоматичних виразів.....	78
Івашкевич Е. Е. Особливості перекладу О.Логвиненком роману Дж.Д.Селінджера із використанням стратегії «суто авторський переклад».....	82

Касаткіна-Кубишкіна О. В.

До питання структурно-семантичних та граматичних особливостей фразеологічних одиниць з колірним компонентом..... 88

Корженевська О. В.

Комунікативно-прагматичні аспекти вивчення юридичних текстів..... 92

Мороз Л. В., Кисляк О. В.

Значення творчості Романа Бжеського для розвитку сучасного історичного процесу в Україні 99

Мороз Л. В., Шкода Н. В.

Сюжетно – композиційні новації – провідний чинник жанрового розвитку художніх життєписів..... 103

Приходько В. Б.

Інтертекстуальність та переклад 107

Сербіна Т. Г.

Народна афористика в газеті як елемент мовної гри 111

СЕКЦІЯ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Антоненко Н. Є.

Listening: Problems and Solutions 118

Антюхова Н. І.

До проблеми становлення творчого потенціалу майбутнього вчителя іноземних мов 124

Богачик М. С.

Системотвірні чинники процесу засвоєння англійських комп'ютерних неологізмів студентами педагогічного університету 140

Бойко Н. Г.

Використання пісенного матеріалу у формуванні комунікативної компетенції школярів на уроках іноземної мови..... 144

Джава Н. А.

Gruppenlesen mit vier Strategien – reziprokes Lernen und Lehren 151

Зубілевич М. І., Бігунова С. А.

Природа виникнення та класифікація порушень граматичної правильності англійської писемної комунікації 154

Кіндрат Н. П.

Використання можливостей інтернету при дистанційному навчанні..... 158

Кочубей О. С.

Запровадження компетентнісного підходу у підготовці фахівців з вищою освітою..... 165

Моргачова І. В.

До проблеми становлення професійної компетентності майбутніх юристів..... 174

Мороз Л. В.

Polemik: Bildung gegen Ausbildung..... 180

Мороз Л. В., Новосад Н. І.	
Die Stunde der Individualität in der Pädagogik.....	186
Мороз Л. М.	
Педагогічна інтерпретація філософії виховання німецькими просвітниками.....	190
Перішко І. В.	
Аспекти необхідності підготовки майбутніх маркетологів до іншомовного спілкування для туристичної діяльності.....	193
Трофімчук В. М., Дуброва А. С.	
Раціональне використання рідної мови під час навчання іноземної.....	197
Федоришин О. П.	
Формування позитивної мотивації до вивчення іноземної мови на початковому етапі.....	200

СЕКЦІЯ 4. ЗІСТАВНА ЕТНОЛІНГВІСТИКА ТА ТЕРМІНОЛОГІЯ В АСПЕКТІ МОВНИХ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНИХ КАРТИН СВІТУ

Байло Ю. В.	
Транстермінологізація англійських термінів військової справи.....	204
Деменчук О. В.	
Perception Vocabulary in English, Polish and Ukrainian: a Cognitive-Onomasiological Approach.....	206
Замашна С. М.	
Особливості комунікативної поведінки англійського й українського народів.....	215
Івашкевич Е. З.	
The Structure of Social Intellect of the Person.....	222
Калініченко М. М.	
Творчість Емілі Дікінсон в дискурсі популярної жіночої літератури Сполучених Штатів першої половини ХІХ сторіччя.....	225
Константинова О. В.	
Двокомпонентні термінологічні словосполучення англійської термінології оподаткування.....	227
Михальчук Н. О., Чала Ю. М.	
Особливості впливу французьких запозичень на динаміку лексичної системи англійської мови.....	233
Ярута Н. П.	
Особливості нових лінгвістично-політичних досліджень в Україні.....	248
Яцюрик А. О.	
The study of productive or “problem” thinking.....	256
ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ.....	260